

Den Haag, 29 mei 2017

Van 22 tot en met 24 februari jl. vond in Parijs de plenaire vergadering plaats van de Financial Action Task Force (FATF). De FATF is een internationaal orgaan dat samen met de zusterorganisaties van de FATF ruim 190 jurisdicties bestrijkt. Doel van de FATF is op mondiaal niveau het witwassen van geld, de financiering van terrorisme en andere hieraan verwante bedreigingen¹ voor de integriteit van het internationale financiële stelsel te voorkomen en te bestrijden. De FATF heeft hiertoe 40 aanbevelingen ontwikkeld waarin internationale standaarden zijn vastgelegd die landen geacht worden te implementeren in hun nationale wet- en regelgeving en beleid – beter bekend als de FATF-aanbevelingen.

Ik informeer uw Kamer, mede namens de Minister van Veiligheid en Justitie, over de meest belangwekkende onderwerpen die tijdens deze plenaire vergadering aan de orde zijn geweest.

Voorkomen en bestrijden terrorismefinanciering

Bij het voorkomen en bestrijden van terrorismefinanciering is nationale en internationale samenwerking en coördinatie tussen zowel publieke instanties als private partijen van groot belang. In dit verband is tijdens deze plenaire vergadering een aantal lopende projecten besproken gericht op de identificatie van uitdagingen en «*best practices*» bij de verbetering van de uitwisseling van informatie tussen publieke instanties en met private partijen. De resultaten van de projecten zullen later dit jaar bekend worden gemaakt.

In de plenaire vergadering is verder gesproken over terrorismefinanciering aan ISIS (Islamic State of Iraq and Syria). In dit verband is onder meer stilgestaan bij het gebruik van nieuwe betaalproducten en technologieën, waaronder virtuele valuta.

Transparantie en beneficial ownership

De verbetering van transparantie en informatie over uiteindelijk belanghebbenden (*ultimate beneficial owners*, afgekort UBO's) van juridische entiteiten en juridische constructies is sinds 2003 een belangrijk aandachtsgebied van de FATF. Meerdere aanbevelingen zijn hierop gericht en de FATF heeft verschillende onderzoeken gedaan en *guidance* ontwikkeld. De FATF en het *Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes* van de OESO werken hierbij samen om elkaars werk te versterken ten aanzien van de verbeterde effectieve implementatie van internationale standaarden op dit gebied.

Een aantal lopende onderzoeksprojecten op dit terrein is besproken tijdens de plenaire vergadering, waaronder een gezamenlijk onderzoeksproject met de *Egmont Group of Financial Intelligence Units*² gericht op het identificeren van risico's en mechanismen die gebruikt worden om *beneficial ownership* te verbergen, de rol van professionele intermediairs

¹ De FATF houdt zich in beperkte mate ook bezig met de bestrijding van de financiering van proliferatie. Eén van de 40 FATF-standaarden is hierop gericht.

² De Egmont Groep is een internationaal samenwerkingsverband gericht op het verbeteren van de internationale gegevensuitwisseling tussen FIU's. Zie voor meer informatie ook www.egmontgroup.org.

hierbij, en de obstakels bij het vaststellen van *beneficial ownership* en hoe deze te overkomen.

De-risking

De FATF heeft al enige tijd aandacht voor het zogeheten «*de-risking*»: een fenomeen waarbij financiële instellingen relaties met cliënten of categorieën cliënten beperken of beëindigen, om risico's te vermijden in plaats van te beheersen. De FATF werkt op dit onderwerp nauw samen met andere relevante organisaties zoals de FSB (*Financial Stability Board*), het IMF en de Wereldbank. Tijdens de vorige plenaire vergadering in oktober 2016 is *guidance* aangenomen over de toepassing van de FATF-aanbevelingen die betrekking hebben op *correspondent banking* diensten, in welke *guidance* het onderwerp *de-risking* bijzondere aandacht heeft. De FATF let op de mate waarin deze *guidance* bijdraagt aan het terugdringen van *de-risking*.

Wederzijdse evaluaties van landen

Tijdens deze plenaire vergadering is een evaluatierapport van een van de FATF-leden besproken, te weten dat van Zweden. De huidige, vierde evaluatieronde is erop gericht te beoordelen of het regime tegen witwassen en financieren van terrorisme van het geëvalueerde land niet alleen technisch voldoet aan de FATF-aanbevelingen, maar ook effectief is.³ Het evaluatierapport over Zweden is geaccordeerd en zal binnenkort worden gepubliceerd op de website van de FATF.⁴ Op deze website is ook de evaluatiemethodologie te vinden.

Hoog-risico en/of niet coöperatieve landen

De FATF houdt twee lijsten bij waarop landen staan met ernstige strategische tekortkomingen in hun nationale regimes ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering. De eerste lijst is het zogeheten *public statement* en bevat landen die geen commitment of onvoldoende voortgang hebben laten zien bij het aanpakken van hun strategische tekortkomingen, die een bedreiging kunnen vormen voor het internationale financiële systeem. In het *public statement* van 24 februari jl. is Noord-Korea wederom opgenomen en worden de FATF landen opgeroepen om maatregelen te nemen tegen Noord-Korea.

In juni 2016 heeft de FATF de oproep om maatregelen te nemen tegen Iran voor een periode van 12 maanden opgeschort omdat Iran zich politiek heeft gecommitteerd aan het adresseren van zijn strategische tekortkomingen op basis van een met de FATF overeengekomen Actieplan. Tijdens deze 12 maanden blijft de FATF de voortgang van Iran in de uitvoering van dit Actieplan monitoren. Iran staat nog wel vermeld in het *public statement* van 24 februari jl. en de FATF raadt nog steeds aan om verscherpt cliëntenonderzoek te blijven toepassen ten aanzien van relaties en transacties met natuurlijke en rechtspersonen in Iran.

³ Landen die in deze vierde ronde reeds zijn geëvalueerd zijn Noorwegen, Italië, België, Australië, Spanje, Singapore, Oostenrijk, Canada, Maleisië, Verenigde Staten, en Zwitserland. De evaluatie van Nederland door de FATF zal naar verwachting starten in 2019, met het oog op een plenaire bespreking die voorlopig gepland staat voor juni 2021.

⁴ www.fatf-gafi.org.

De tweede lijst⁵ bevat landen die ernstige tekortkomingen hebben in hun nationale regime ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering, maar die gecommitteerd zijn om deze tekortkomingen aan te pakken. Tijdens de afgelopen plenaire vergadering is besloten Ethiopië aan deze lijst toe te voegen, omdat het land na het vaststellen van zijn evaluatierapport in maart 2015 onvoldoende voortgang heeft getoond in het effectief aanpakken van zijn strategische tekortkomingen. Op deze lijst staan momenteel negen landen⁶.

Beide lijsten zijn te vinden op de website van de FATF. De Nederlandsche Bank publiceert na elke plenaire vergadering een bericht op haar website «Open boek toezicht» met verwijzingen naar de nieuwe lijsten. Op diezelfde website wordt tevens toegelicht welke (aanvullende) maatregelen Nederlandse financiële instellingen zouden moeten nemen in het kader van de naleving van de Wwft, om het verhoogde risico ten aanzien van relaties met ingezetenen van deze landen en het uitvoeren van transacties van of naar deze landen te mitigeren.

Volgende vergadering

De volgende plenaire vergadering zal plaatsvinden van 21 tot en met 23 juni 2017 in Valencia, Spanje. Uw Kamer zal na afloop van die vergadering over de resultaten worden geïnformeerd.

De Minister van Financiën,
J.R.V.A. Dijsselbloem

⁵ Deze lijst is terug te vinden op de website van de FATF onder de titel «*Improving global AML/CFT compliance*».

⁶ Afghanistan, Bosnië Herzegovina, Ethiopië, Irak, Laos, Syrië, Oeganda, Vanuatu en Jemen.